Európsky parlament
2019-2024

Výbor pre zahraničné veci

2023/2072(INI)

5.9.2023

NÁVRH SPRÁVY

o bezpečnostných a obranných dôsledkoch vplyvu Číny na kritickú infraštruktúru v Európskej únii
(2023/2072(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajca: Klemen Grošelj

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o bezpečnostných a obranných dôsledkoch vplyvu Číny na kritickú infraštruktúru v Európskej únii
(2023/2072(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

– so zreteľom na hlavu V Zmluvy o Európskej únii, a najmä na jej kapitolu 2 oddiel 2 o ustanoveniach o spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike,

– so zreteľom na Strategický kompas pre bezpečnosť a obranu – za Európsku úniu, ktorá chráni svojich občanov, hodnoty a záujmy a prispieva k medzinárodnému mieru a bezpečnosti, ktorý schválila Rada 21. marca 2022 a potvrdila Európska rada 25. marca 2022,

– so zreteľom na vyhlásenie z Versailles prijaté na neformálnom stretnutí hláv štátov alebo predsedov vlád 11. marca 2022,

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 20. júna 2023 o európskej stratégii hospodárskej bezpečnosti (JOIN(2023)0020),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2557 zo 14. decembra 2022 o odolnosti kritických subjektov a o zrušení smernice Rady 2008/114/ES (smernica o odolnosti kritických subjektov)[1],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2555 zo 14. decembra 2022 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 910/2014 a smernica (EÚ) 2018/1972 a zrušuje smernica (EÚ) 2016/1148 (smernica NIS 2)[2],

– so zreteľom na odporúčanie Rady z 8. decembra 2022 o celoúnijnom koordinovanom prístupe k posilneniu odolnosti kritickej infraštruktúry,

– so zreteľom na komuniké zo samitu vo Vilniuse vydané hlavami štátov a predsedami vlád členských krajín NATO, ktorí sa zúčastnili na stretnutí Severoatlantickej rady vo Vilniuse 11. júla 2023,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/XXXX z [dátum], ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie ekosystému polovodičov v Európe (akt o čipoch)[3],

[1] Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 164.
[2] Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 80.
[3] Ú. v. EÚ L XXX.

– so zreteľom na návrh Komisie z 15. septembra 2022 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o horizontálnych požiadavkách kybernetickej bezpečnosti pre produkty s digitálnymi prvkami a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/1020 (COM(2022)0454),

– so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre medzinárodný obchod,

– so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A9-0000/2023),

A. keďže nedávne spoločné oznámenie o európskej stratégii hospodárskej bezpečnosti sa zameriava na minimalizáciu rizík, ktoré vyplývajú z určitých hospodárskych tokov v kontexte zvýšeného geopolitického napätia a urýchlených technologických zmien, pričom sa má súčasne zachovať maximálna hospodárska otvorenosť a dynamika;

B. keďže smernica o odolnosti kritických subjektov a smernica NIS 2 poskytujú komplexný právny rámec na posilnenie fyzickej aj digitálnej odolnosti kritickej infraštruktúry vrátane infraštruktúry, ktorá súvisí s energetikou, dopravou, zdravím, digitálnou infraštruktúrou, vodou a potravinami;

C. keďže od vydania odporúčania Rady 8. decembra 2022 sa už vykonávajú cielené opatrenia s cieľom zabezpečiť spoločnú reakciu EÚ na incidenty, a to aj posilnením koordinácie s NATO prostredníctvom osobitnej skupiny EÚ – NATO pre odolnosť kritickej infraštruktúry v rámci štruktúrovaného dialógu medzi EÚ a NATO o odolnosti;

D. keďže nátlakové politiky a rastúca asertivita Čínskej ľudovej republiky vrátane jej agresívneho postoja voči Taiwanu, ako aj sociálne a hospodárske dôsledky pandémie COVID-19 a ruskej útočnej vojny proti Ukrajine odhalili zraniteľnosť EÚ a opätovne potvrdili potrebu znížiť riziko v jej vzťahoch s Čínou a inými nedemokratickými tretími krajinami;

E. keďže nadobudnutie kritickej infraštruktúry Čínou, najmä v susedstve EÚ vrátane západného Balkánu, predstavuje rastúce riziko z hľadiska prepojenia medzi obchodom a bezpečnosťou;

F. keďže čínsko-ruské strategické partnerstvo sa naďalej rozvíja, a to aj v oblasti prenosu technológií a vojenských spôsobilostí;

Jadro problému: pochopenie stratégie vojensko-civilnej fúzie Číny

1. zdôrazňuje, že čínska stratégia vojensko-civilnej fúzie je štátom vedený a riadený program, ktorého cieľom je využiť všetky nástroje štátnej a obchodnej moci na posilnenie a podporu Ľudovej oslobodzovacej armády, ozbrojenej vetvy Komunistickej strany Číny;

2. zastáva názor, že politický systém a hospodárstvo Číny riadené stranou často vyžadujú, aby súkromné spoločnosti zosúladili svoje obchodné záujmy s vojenskými a represívnymi aktivitami Komunistickej strany Číny, ako aj jej aktivitami v oblasti politického zasahovania; zdôrazňuje, že v dôsledku toho medzinárodná činnosť

čínskych spoločností pomáha Komunistickej strane Číny rozšíriť jej vplyv v iných krajinách a oslabiť geopolitických protivníkov;

3. domnieva sa, že vojensko-civilná fúzia sa musí chápať v širšom politickom a strategickom kontexte, pričom treba zohľadniť jej prepojenie s inými iniciatívami, ako sú iniciatíva Jedno pásmo, jedna cesta (vrátane iniciatívy v oblasti digitálnej hodvábnej cesty); domnieva sa, že vojensko-civilná fúzia má v konečnom dôsledku Číne pomôcť dosiahnuť jej dlhodobý strategický cieľ stať sa vedúcou svetovou mocnosťou;

Dôsledky civilno-vojenskej stratégie Číny

4. varuje pred rizikom, ktoré predstavuje akékoľvek zapojenie čínskych spoločností do strategických aktív EÚ, najmä tých spoločností, ktoré majú priame alebo nepriame väzby na čínsky vojenský systém; v tejto súvislosti zdôrazňuje svoje znepokojenie nad tým, že technológie a technické odborné znalosti sa prenesú na čínsku armádu, čím sa zvýši schopnosť Ľudovej oslobodzovacej armády vyvíjať vojenské technológie novej generácie, ktoré by sa mohli použiť na donucovanie partnerov v Ázii a na celom svete;

5. zdôrazňuje, že Čína zabezpečuje 70 % svetovej výroby batérií (traja z piatich najväčších výrobcov batérií majú sídlo na jej území), 60 % celosvetovej výroby hliníka a 75 % výroby kremíka, je lídrom v oblasti rafinácie lítia (60 %) a spracovania medi (70 %) a zabezpečuje 84 % svetovej výroby niklu a 85 % svetovej výroby kobaltu; zdôrazňuje, že čínske ťažobné spoločnosti pôsobia v Konžskej demokratickej republike (kobalt), Indonézii (nikel) a Čile a Austrálii (lítium) a že jej kvázi monopol na výrobu a spracovanie týchto kritických komodít predstavuje nielen naliehavú geopolitickú výzvu pre EÚ, ale aj obrovské riziko pre európske obranné a priemyselné odvetvie;

6. pripomína, že diplomatická aj vojenská komunikácia sa prenášajú pomocou podmorských káblov v súkromnom vlastníctve, ktoré zabezpečujú čínske spoločnosti, ako je HMN Technologies, subjekt pridružený ku kybernetickej spravodajskej činnosti Ľudovej oslobodzovacej armády; vyjadruje vážne znepokojenie nad systémami podmorských dátových káblov, ktoré prevádzkuje čínska spoločnosť HMN Technologies a ktoré prepájajú územia členských štátov EÚ a indicko-tichomorský región vrátane vojenských základní členských štátov a NATO v regióne, čo vedie k zraniteľnosti v oblasti bezpečnosti, pokiaľ ide o podmorský dohľad a zhromažďovanie spravodajských informácií;

Vypracovanie reakcií: rozšírenie súboru nástrojov v záujme reakcie na obavy v oblasti bezpečnosti a obrany

7. upozorňuje, že zhoršenie bezpečnostného prostredia v Európe a na celom svete si vyžaduje naliehavé úvahy o tom, ako posilniť strategickú autonómiu EÚ a znížiť jej závislosť od krajín, ako je Čína, ktoré sú systémovými rivalmi, nie strategickými partnermi; zdôrazňuje potrebu zabrániť tomu, aby citlivé vznikajúce technológie a kľúčové položky s dvojakým použitím unikali do problematických destinácií, ktoré zavádzajú stratégie vojensko-civilnej fúzie alebo sa na nich podieľajú;

8. je naďalej znepokojený tým, že európska kritická infraštruktúra je čoraz zraniteľnejšia voči vonkajšiemu vplyvu; v tejto súvislosti oceňuje nedávne legislatívne kroky na zvýšenie odolnosti kritických subjektov v EÚ; so znepokojením však konštatuje, že

takéto iniciatívy sa vo veľkej miere obmedzujú na postupy preverovania priamych zahraničných investícií, čím sa ponechávajú otvorené iné kanály, ktoré by Komunistická strana Číny mohla využiť na prístup ku kritickým aktívam a ich ovplyvňovanie;

9. konštatuje, že preverovanie zainteresovaných strán s prístupom ku kritickej infraštruktúre nemožno obmedziť na priame investície; žiada, aby sa súčasné nástroje, ktoré upravujú priame zahraničné investície a zahraničné subvencie, rozšírili tak, aby zahŕňali všeobecné postupy preverovania pre všetky zainteresované strany zapojené do projektov kritickej infraštruktúry EÚ; vyzýva Komisiu, aby s podporou členských štátov zmapovala, sledovala a posúdila prístup Číny ku kritickej infraštruktúre v EÚ; zdôrazňuje, že členské štáty sú v konečnom dôsledku zodpovedné za ochranu infraštruktúry, ale dôsledne nevykonávajú súčasné usmernenia týkajúce sa priamych zahraničných investícií ani nezaviedli mechanizmy preverovania investícií na vnútroštátnej úrovni;

10. víta potenciál návrhu Komisie o európskej stratégii hospodárskej bezpečnosti, pokiaľ ide o rozšírenie súboru nástrojov EÚ na vývoz alebo investície v zahraničí do užšieho súboru kľúčových podporných technológií s vojenským uplatnením, okrem iného aj v oblastiach kvantovej výpočtovej techniky, pokročilých polovodičov a umelej inteligencie; požaduje urýchlené prijatie návrhov Komisie a vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonali rozšírený regulačný rámec EÚ s cieľom vylúčiť subjekty, ktoré by mohli prispieť k vojensko-civilnej fúzii;

11. ďalej víta návrh Komisie, podľa ktorého možno úniku citlivých vznikajúcich technológií zabrániť tým, že sa vytvorí zoznam technológií dvojakého použitia na základe úzko vymedzených a perspektívnych kritérií, ako sú potenciálna podporná a transformačná povaha technológie, riziko vojensko-civilnej fúzie a riziko zneužitia technológie na porušenie ľudských práv; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v prípade týchto technológií dvojakého použitia čo najskôr identifikovali a vykonali príslušné ochranné opatrenia;

12. víta prijatie európskeho aktu o čipoch, ktorý zvýši schopnosť EÚ vyrábať polovodiče a okrem iného vytvorí strategickú mapu nedostatkov v spôsobilostiach v hodnotovom reťazci polovodičov v EÚ, čím sa zníži závislosť EÚ od tretích krajín, ako je Čína; požaduje ďalšie návrhy na zabezpečenie výroby a dodávateľských reťazcov kritickej infraštruktúry a materiálov v EÚ;

13. vyzýva Komisiu, aby navrhla nový legislatívny rámec na zmiernenie bezpečnostných rizík zo strany dodávateľov podmorských káblových systémov; zdôrazňuje, že dodávateľom káblových systémov, napríklad čínskym spoločnostiam, treba zabrániť v tom, aby údaje zdieľali so spravodajskými službami na iné účely, ako je ochrana infraštruktúry pred vonkajším narušením alebo zlomyseľnými útokmi;

Prepojenie medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou: posilnenie odolnosti najbližších partnerov EÚ

14. uvedomuje si, že Čína prenikla na trh EÚ a do jej širšieho susedstva; vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), aby zabezpečili, že opatrenia prijaté na

posilnenie odolnosti EÚ voči čínskemu vplyvu sa rozšíria aj na najbližších partnerov EÚ, najmä pristupujúce krajiny a krajiny, na ktoré sa vzťahuje susedská politika EÚ;

15. pripomína, že námorné sily Číny majú právne nástroje na to, aby zabezpečili, že civilné lode a infraštruktúru Číny bude možné využívať na vojenské a bezpečnostné účely; domnieva sa, že Čína môže svoju civilnú obchodnú infraštruktúru využívať na podporu prítomnosti Ľudovej oslobodzovacej armády v tretích krajinách; varuje, že takáto vojensko-civilná fúzia poskytuje Ľudovej oslobodzovacej armáde prístup k zahraničným prístavom, čím jej umožňuje vopred umiestniť logistickú podporu pre nasadené lode v takých vzdialených oblastiach, ako je Indický oceán, Stredozemné more a Atlantický oceán; zdôrazňuje, že riziko špionáže je najvyššie vtedy, keď sa čínske civilné obchodné aktíva nachádzajú v logistických centrách v blízkosti námorných základní alebo prevádzkovateľov prístavov EÚ a NATO, ktorí podpísali dohody o poskytovaní logistickej podpory európskym spoločnostiam;

16. konštatuje, že jednu tretinu celej africkej infraštruktúry vybudovanej od roku 2010 financovali a postavili čínske štátne podniky; zdôrazňuje, že Čína za posledných 20 rokov zvýšila svoje obchodné, investičné a úverové záväzky s len malým počtom zmluvných záväzkov alebo neprehľadnými zmluvnými záväzkami; vyjadruje znepokojenie nad tým, že tento čínsky model je zjavne atraktívny pre mnohé krajiny, ktoré nedokážu splniť požiadavky EÚ, pokiaľ ide o prístup k rovnocenným úrovniam financovania, čím sa čínsky vplyv rozširuje na úkor partnerstiev EÚ; vyzýva Komisiu a ESVČ, aby zabezpečili, že vysoké normy EÚ v oblasti investícií s partnermi neohrozia jej bezpečnostné vzťahy a zapojenie ako spoľahlivého a strategického partnera;

17. so znepokojením zdôrazňuje stratégiu Číny, podľa ktorej sa má pozdĺž afrického pobrežia vybudovať tzv. základňa pre spoluprácu v oblasti modrého hospodárstva, a to aj prostredníctvom výstavby rybárskych plavidiel a zariadení na opravu plavidiel, ktoré tiež možno využívať na vojenské účely; zdôrazňuje, že tieto dohody s africkými krajinami a licencie sú vo všeobecnosti nedostatočne podrobné a transparentné; poukazuje na potenciálne geopolitické dôsledky pre EÚ, a to najmä v tretích krajinách, v ktorých sa EÚ angažuje;

°

° °

18. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade a Komisii.